

NORA
KOMMUN

Riktlinje för specialkost och anpassade måltider i barnomsorg, skola och fritidshem

Riktlinje

Antagen av kommunstyrelsen

2022-04-06

§ Ks §43, Bu §2

Dnr: KS2022-103

Policy/strategi/plan/reglemente
Riktlinjer
Regler/rutiner

Innehåll	
Innehåll	1
Syfte	2
Mål	2
Specialkost och anpassad måltid	2
Specialkost.....	2
Anpassad måltid	3
Ansvar	3
Rektor	3
Utvecklingsledare inom barnomsorg.....	3
Pedagogisk personal inom barnomsorg.....	3
Pedagogisk personal inom skola och fritidshem	3
Elevhälsoteamet inom skola och fritidshem.....	3
Servicechef	4
Kökspersonal	4
Vårdnadshavare	4
Avslut	5
Specialkost eller anpassad måltid för pedagoger och andra vuxna	5
Referenser	5

Syfte

Syftet med dokumentet "Riktlinje för specialkost och anpassad måltid inom barnomsorg, skola och fritidshem" dels att säkerställa rutiner och ansvarsfördelning, samt att skapa samsyn i vad som är en rimlig balans mellan individens behov och önskemål, kontra rimlig fördelning av skattemedlen som finansierar den offentliga måltidsverksamheten. Riktlinjerna omfattar all verksamhet inom barnomsorg, skola och fritidshem och ska ses som en vägledning för rektorer, pedagoger, kökspersonal, skolsköterskor, personal inom elevhälsoteamet och vårdnadshavare som kommer i kontakt med barn och elever med behov av specialkost eller anpassad måltid.

Mål

Målsättningen är att alla barn ska serveras god och näringsriktig mat, och att såväl vårdnadshavare, personal som barn ska känna sig trygga i de olika situationer där mat serveras. Riktlinjerna är ett led i barnomsorgens och skolans kvalitetssäkring av måltiderna och ska tillgodose att det finns tydliga rutiner och metoder för specialkost och anpassad måltid.

Specialkost och anpassad måltid

Specialkost

Kost anpassad till ett specifikt sjukdomstillstånd.

- Matallergi: vid matallergi reagerar kroppen på proteinerna i exempelvis mjölk, ägg, fisk, spannmål, soja, skaldjur, baljväxter, nötter, jordnötter, mandel och sesamfrö. En matallergi kan även vara luftburen.
- Celiaki: är en så kallad autoimmun sjukdom och räknas som livslång. Barn/elever med celiaki måste ha en strikt glutenfri kost för att kunna behålla sin hälsa och undvika följsjukdomar och allvarliga sjukdomstillstånd.
- Laktosintolerans: är inte en sjukdom utan en ärftlig oförmåga att bryta ner laktos. Tillståndet är ofarligt men kan vara obehagligt.
- Kontaktallergi: är en allergisk efter hudkontakt med ett visst livsmedel, denna typ av allergi är mycket ovanlig.
- Korsallergi: kan uppstå mellan olika allergener och orsaka besvär hos överkänsliga personer. Vanligt hos personer som är pollenallergiska.
- Icke-allergiska överkänslighetsreaktioner: vissa livsmedel tex citrus och vissa frukter och bär kan ge en försämring hos vissa yngre barn och orsaka eksem eller klåda och rodnad runt munnen.

Anpassad måltid

Avser de avvikelser från standardkosten och/eller den ordinarie måltidssituationen som anses nödvändig för att barnet/eleven ska klara sin studiegång i förskolan eller skolan. Till anpassade måltider hör behov av mat- och måltidsanpassningar för barn/elever som på grund av fysiska, sensoriska, kognitiva eller utvecklingsbetingade funktionsnedsättningar har svårigheter att äta och/eller delta i den ordinarie måltiden.

- Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar NPF: ADH eller diagnos inom autismspektrumet.
- Kostavvikelser grundade i religiösa ställningstaganden: trossamfund som inte bedöms tillhöra någon av de fem världsreligionerna (kristendom, islam, hinduism, buddhism, judendom) räknas inte som religiösa ställningstaganden utan som politiska åskådningar och etiska värderingar.

Ansvar

Rektor

Det övergripande ansvaret för all verksamhet i förskola och skola har rektor. Rektor ansvarar för att informera vårdnadshavare om informationsmaterialet ”Riktlinjer för specialkost och anpassad måltid inom barnomsorg, skola och fritidshem”. Rektor är sammankallande för elevhälsoteamet och fattar beslut om anpassad måltid.

Utvecklingsledare inom barnomsorg

Samverkar kring önskemål om anpassad måltid och ansvarar för uppföljning i samverkan vid anpassade måltider.

Pedagogisk personal inom barnomsorg

Det åligger den pedagogiska personalen inom förskola att ansvara för att korrekt maträtt serveras till rätt barn. På inskolningssamtalet delas informationsmaterialet "Riktlinjer för specialkost och anpassad måltid inom barnomsorg, skola och fritidshem" ut.

Pedagogisk personal inom skola och fritidshem

Det åligger den pedagogiska personalen inom skola att ansvara för att elever med specialkost informeras om var eleven tar sin mat i serveringen.

Elevhälsoteamet inom skola och fritidshem

Samverkar kring önskemål om anpassad måltid. Rektor ansvarar för uppföljning i samverkan vid anpassade måltider, samt information till vårdnadshavare om indragen specialkost eller anpassad måltid. Efter

beslut av rektor om anpassade måltider skickar elevhälsoteamet beställningen vidare till köket.

Servicechef

Har det övergripande ansvaret i Nora kommun för måltidsverksamheten. Ansvarar för att riktlinjer revideras, publiceras och uppdateras på Nora kommuns webbsida. Utsedd handläggare i e-tjänst portalen ansvarar för att vidareförmedla inkomna beställningar på specialkost och anpassade måltider till berörda funktioner inom barnomsorg, skola och fritidshem.

Kökspersonal

Ansvarar för att förvaring, tillagning och servering följer gällande livsmedelslagstiftning. Det är också kökspersonalen som ansvarar för att inköp, förvaring och tillagning sker enligt den överenskommelse som gjorts gällande barnet/eleven med förälder eller annan vårdnadshavare. Kökspersonalen ansvarar för att märkning görs av specialkosten och den anpassade måltiden så att korrekt maträtt serveras till rätt barn/elev. Ansvarar för att meddela rektor om indragen specialkost eller anpassad måltid.

Vårdnadshavare

Ansvarar för att beställa och avbeställa specialkost eller anpassad måltid via e-tjänst, alternativt utskrivbar blankett som lämnas in till måltidsorganisationens administration på Tingshuset. Specialkost beställs av vårdnadshavare utan krav på läkarintyg eller journalutdrag, men för barnets bästa är det av yttersta vikt att misstanke om sjukdom utreds av läkare. Anpassad måltid kan önskas av vårdnadshavare via e-tjänst, men anpassad måltid ska alltid tas upp inom elevhäloteamet inom skolan utvecklingsledare/annan pedagogisk personal inom barnomsorgen och den anpassade måltiden ska beslutas av rektor. En ny beställning av specialkost och anpassad måltid ska göras inför nytt läsår.

Avslut

Om ett barn eller elev under en tvåveckorsperiod inte har gjort anspråk på specialkosten eller den anpassade måltiden slutar kökspersonalen att tillaga måltiden. Kökspersonal informerar rektor om den vidtagna åtgärden. Är eleven/barnet frånvaroanmäld fortsätter kökspersonalen att tillaga måltiden så fort köket får information om att barnen/eleven är tillbaka.

Specialkost eller anpassad måltid för pedagoger och andra vuxna

Rätt till specialkost eller anpassad måltid kan finnas för vuxna i förskolan/skolan om det ingår i den vuxnes tjänst att delta i måltider ska detta erbjudas på samma villkor som för barnen.

Vuxna som inte äter pedagogisk måltid i tjänsten erbjuds som regel inte specialkost eller anpassad måltid. Undantag kan göras om avvikelsen hos den vuxne förekommer som specialkost eller anpassad måltid i barn/elevgruppen.

Referenser

Kost och Närings nationella rekommendationer för specialkost och anpassade måltider i förskola och skola. Version 1.0. Februari 2020